

Υποβολή παρατηρήσεων της Homo Digitalis στο πλαίσιο της ανοιχτής διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον προτεινόμενο κανονισμό για την Τεχνητή Νοημοσύνη

Αθήνα, 5 Αυγούστου 2021

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	2
Ενότητα 1: Παρατηρήσεις επί του προτεινόμενου ορισμού για την Τεχνητή Νοημοσύνη.....	2
Ενότητα 2: Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 5.....	3
Ενότητα 3: Παρατηρήσεις επί των Άρθρων 6 έως 25.....	4
Ενότητα 4: Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 52.....	6
Ενότητα 5: Παρατηρήσεις επί των άρθρων 56 έως 59.....	7
Ενότητα 6: Άρθρο 69.....	7
Ενότητα 7: Άρθρα 70 έως 72.....	8

Η Συντακτική Ομάδα (ανά αλφαβητική σειρά ονόματος):

Αιμιλία Γιβροπούλου, Στέργιος Κωνσταντίνου, Μαριλίζα Μπάκα, Μαρίνα
Ζαχαροπούλου, Νικόλαος Παπαδόπουλος, Όλγα Τσιπτσέ και Φωτεινή Μπαλαδήμα

Εισαγωγή

Η **Homo Digitalis** αποτελεί Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία με έδρα την Αθήνα και σκοπό τη προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στη σύγχρονη κοινωνία της ψηφιακής πληροφορίας. Με τη παρούσα υποβολή επιθυμούμε να συμμετέχουμε στην ανοιχτή διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο των προτεινόμενων διατάξεων για την υιοθέτηση ενός κανονισμού στον τομέα της Τεχνητής Νοημοσύνης (TN). Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την Επιτροπή για τη δυνατότητα που μας παρέχει να εκφράσουμε τις απόψεις και παρατηρήσεις μας.

Επιπροσθέτως, σε συνέχεια των παρατηρήσεων που υποβάλουμε ενώπιον της Επιτροπής, θα επιθυμούσαμε να υποστηρίξουμε επίσημα και τις θέσεις του δικτύου European Digital Rights (EDRi), όπως αυτές έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της [δημόσιας διαβούλευσης](#).

Ακολουθεί η ανάλυση της συντακτικής ομάδας της Homo Digitalis, η οποία εστιάζει το ενδιαφέρον της σε μία σειρά από άρθρα του προτεινόμενου κανονισμού, μεταξύ των οποίων ρυθμίζονται ο ορισμός της TN, οι εφαρμογές και χρήσεις TN που τυγχάνουν απαγόρευσης και οι εξαιρέσεις επί αυτών, τα συστήματα TN υψηλού κινδύνου, η λειτουργία και σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου TN, οι κώδικες δεοντολογίας, και οι σχετικές κυρώσεις που προβλέπονται σε περίπτωση παραβίασης των προτεινόμενων διατάξεων, κ.α.

Ενότητα 1: Παρατηρήσεις επί του προτεινόμενου ορισμού για την Τεχνητή Νοημοσύνη

Από τα πρώτα άρθρα της πρότασης του κανονισμού εντοπίζεται ο ανθρωποκεντρικός σκοπός αυτού, η εγγύηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και η αποδοχή της TN στον επιχειρηματικό και επενδυτικό χώρο. Στόχος είναι ο νέος κανονισμός να έχει άμεση εφαρμογή με τον ίδιο τρόπο σε όλα τα Κράτη Μέλη βάσει ενός διαχρονικού ορισμού για την TN.

Όμως, ο ορισμός που προτείνεται για την TN (Άρθρο 2 περ.1), παρά το γεγονός ότι αποτελεί μια πρώτη απόπειρα ορισμού σε επίπεδο νομοθετικής πλέον πρωτοβουλίας εντός της ΕΕ, δεν καλύπτει πλήρως την έννοια και τα χαρακτηριστικά αυτής. Συγκεκριμένα, ο εν λόγω μακροσκελής ορισμός δεν περιλαμβάνει στοιχεία ορισμών που κατά το παρελθόν έχουν δοθεί προκειμένου να οριστεί το τι είναι TN από άλλους φορείς διεθνώς, συμπεριλαμβανομένων σχετικών ομάδων εργασίας και εντός της ΕΕ. Κοινό χαρακτηριστικό των ορισμών αυτών είναι ότι είναι ανθεκτικοί σε τεχνολογικές μεταβολές, καθώς ακολουθούν μία ουδέτερη προσέγγιση, με βάση την οποία ο ορισμός της TN δεν πρέπει να αποτελείται από μια περιγραφή των τεχνολογιών που αυτή απαρτίζει προκειμένου να αποφεύγεται η συνεχής ενημέρωση αυτού κάθε φορά που μεταβάλλονται οι νέες τεχνολογίες.

Επιπλέον, ο ορισμός αυτός έχει χαρακτήρα καθαρά αόριστο με επιρροές από ανθρώπους του επιχειρηματικού & επενδυτικού κόσμου. Οι ασάφειες που

εμφανίζονται, λοιπόν, εν προκειμένω θα μπορούσαν να αποτελέσουν εφελτήριο για καταστράτηγηση των απαγορεύσεων που εντοπίζονται στον κανονισμό, όπως θα εξετάσουμε κατωτέρω.

Ως προς τους λοιπούς όρους, μας υπενθυμίζεται μέσω της απαρίθμησή τους στο προτεινόμενο κείμενο, ότι η νομοθετική διαδικασία αφορά μια τεχνολογική πρόκληση η οποία εξελίσσεται διαρκώς. Πιο συγκεκριμένα, ο εκτενής αυτός ορισμός της TN αποπειράται να καλύψει διάφορες πρακτικές και τεχνολογίες, όπως τις μεθόδους της Μηχανικής Μάθησης, συστήματα που βασίζονται στην εκπλήρωση κανόνων, καθώς και προηγμένες τεχνικές στατιστικής, οι οποίες χρησιμοποιούνται πλέον ευρέως.

Ενότητα 2: Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 5

Μέσω του άρθρου 5 της πρότασης, η Επιτροπή στοχεύει να καθιερώσει μια ισχυρή θέση ενάντια σε ορισμένους τύπους συστημάτων TN, τα οποία, με κάποιες εξαιρέσεις, πρέπει να απαγορεύονται βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ. Μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

1. Συστήματα TN που αναπτύσσουν υποσυνείδητες τεχνικές πέρα από τη συνείδηση ενός ατόμου προκειμένου να παραμορφώσουν ουσιαστικά τη συμπεριφορά ενός ατόμου με τρόπο που προκαλεί ή είναι πιθανό να προκαλέσει βλάβη.
2. Συστήματα TN που εκμεταλλεύονται ευπάθειες μιας συγκεκριμένης ομάδας, προκειμένου να παραμορφώσουν ουσιαστικά τη συμπεριφορά ενός ατόμου που σχετίζεται με αυτήν την ομάδα με τρόπο που προκαλεί ή είναι πιθανό να προκαλέσει βλάβη.
3. Συστήματα TN που χρησιμοποιούνται για την κοινωνική βαθμολογία.
4. Χρήση απομακρυσμένης βιομετρικής αναγνώρισης σε πραγματικό χρόνο σε δημόσια προσβάσιμα μέρη για σκοπούς επιβολής του νόμου.

Οι προτεινόμενες διατάξεις φαίνεται να απαγορεύουν πλήρως τα συστήματα TN που αναφέρονται στις παραγράφους 1α και 1β, χωρίς εξαιρέσεις. Ωστόσο, η διάταξη σχετικά με την κοινωνική βαθμολογία που περιλαμβάνεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 γ χρήζει λεπτομερούς ανάλυσης. Συγκεκριμένα, οι διατάξεις 1γ(i) και 1γ(ii) χαρακτηρίζονται από νομική ασάφεια, καθώς το ποιες πρακτικές αποτελούν «επιβλαβής ή δυσμενής μεταχείριση»¹ ή το τι μπορεί να θεωρηθεί «αδικαιολόγητο» ή «δυσανάλογο με την κοινωνική τους συμπεριφορά ή τη βαρύτητά του»,² δεν μπορεί να ορισθεί συγκεκριμένα, οδηγώντας σε πιθανή παρερμηνεία και καταστράτηγηση της προβλεπόμενης απαγόρευσης. Επομένως, προτείνουμε τη διαγραφή των σημείων 1γ(i) και 1γ(ii) προκειμένου πλέον το άρθρο 5 παράγραφος 1γ να προβλέπει μια καθολική απαγόρευση και να διακρίνεται από μεγαλύτερη σαφήνεια.

Ακόμη μεγαλύτερες προκλήσεις προκύπτουν από τις διατάξεις του άρθρου 5δ το οποίο αναφέρει τις εξαιρέσεις στην απαγόρευση της απομακρυσμένης βιομετρικής αναγνώρισης σε πραγματικό χρόνο και σε δημόσια προσβάσιμα μέρη. Αφ' ενός,

¹ (i) detrimental or unfavourable treatment of certain natural persons or whole groups thereof in social contexts which are unrelated to the contexts in which the data was originally generated or collected;

² (ii) detrimental or unfavourable treatment of certain natural persons or whole groups thereof that is unjustified or disproportionate to their social behaviour or its gravity;

υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες η "σε ύστερο χρόνο" χρήση βιομετρικής ταυτοποίησης μπορεί να οδηγήσει στην παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων, ενώ είναι δυσχερής η εννοιολογική προσέγγιση της "σχεδόν ταυτόχρονης ζωντανής μετάδοσης", που χρησιμοποιεί η πρόταση (αιτ. σκέψη 8). Αφ' ετέρου, η απαγόρευση περιορίζεται σε δημοσίως προσβάσιμα μέρη, τα οποία σύμφωνα με τον ορισμό που δίνεται στην πρόταση [άρθρο 3(39) και αιτ. σκέψη 9], δεν καλύπτουν τους επιγραμμικούς χώρους, όπως για παράδειγμα chatrooms. Μένει ασαφές εάν μπορούν εντέλει να χρησιμοποιηθεί η εξ αποστάσεως βιομετρική αναγνώριση σε αυτές τις περιπτώσεις.

Τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης που χρησιμοποιούνται για το (δ) μπορούν κατ' εξαίρεση να χρησιμοποιηθούν υπό συγκεκριμένες συνθήκες όπως η αναζήτηση συγκεκριμένων πιθανών θυμάτων ενός εγκλήματος, η πρόληψη επικείμενων απειλών και η εύρεση ατόμων που κατηγορούνται για εγκλήματα που τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης ή εντολή κράτησης για μέγιστο χρονικό διάστημα έως τουλάχιστον τρία χρόνια.

Προβληματική φαίνεται η επιλογή της πρότασης να επιτρέψει την χρήση των συγκεκριμένων συστημάτων TN χωρίς λήψη προηγούμενης άδειας, σε περιπτώσεις που κάτι τέτοιο είναι πρακτικά και αντικειμενικά αδύνατο (αιτ. σκέψη 20-22). Δυστυχώς, υπάρχει πείρα από αντίστοιχες εξαιρέσεις άλλων νομοθετημάτων, όπως οι διατάξεις που αφορούν την άρση του απορρήτου, όπου οι αρχές επιβολής του νόμου εξαντλούν τα όρια των εξαιρέσεων και καθιστούν την διαδικασία λήψης άδειας ανεφάρμοστη. Συνεπώς, το ενδεχόμενο εξαιρετικής χρήσης ενός τέτοιου συστήματος θα έπρεπε να περιοριστεί στις περιπτώσεις λήψης προηγούμενης άδειας. Φυσικά, παρέχεται η δυνατότητα στα κράτη μέλη να μην επιτρέψουν καμία εξαίρεση στη χρήση συστημάτων TN τέτοιας επικινδυνότητας, αλλά και η δυνατότητα περιορισμού των επιτρεπόμενων σκοπών χρήσης.

Η κριτική για τις προκλήσεις που ανακύπτουν από το άρθρο 5δ έχουν αποτελέσει αντικείμενο ενδελεχούς ανάλυσης κορυφαίων ακαδημαϊκών επί ζητημάτων προστασίας προσωπικών δεδομένων και νέων τεχνολογιών,³ ενώ η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών [ReclaimYourFace](#), η οποία υποστηρίζεται από πλήθος οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, χιλιάδες ευρωπαίους πολίτες, και μεγάλο αριθμό πολιτικών φορέων, έχει αναδείξει τους σημαντικούς κινδύνους που απορρέουν από τη μαζική βιομετρική παρακολούθηση σε δημόσιους χώρους για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, τη Δημοκρατία και το Κράτος Δικαίου. Με την παρούσα υποβολή θα θέλαμε επίσημα να υποστηρίξουμε τις θέσεις του δικτύου **European Digital Rights**, στο οποίο αποτελούμε μέλος, επί του άρθρου 5, όπως αυτές έχουν αναρτηθεί στην επίσημη σελίδα [της ανοιχτής διαβούλευσης](#) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ενότητα 3: Παρατηρήσεις επί των Άρθρων 6 έως 25

Ο κανονισμός ορίζει συγκεκριμένα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης ως συστήματα υψηλού κινδύνου, όταν ενέχουν κινδύνους παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων. Μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνονται συστήματα βιομετρικής αναγνώρισης, για ασφάλεια υποδομών, για εργασιακούς ή και εκπαιδευτικούς σκοπούς, για αξιολόγηση

³ Βλέπετε Michael Veale, Frederik Zuiderveen Borgesius, [Demystifying the Draft EU Artificial Intelligence Act](#), 2021.

ικανότητας πίστωσης αλλά και υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης. Επιπλέον δεν παραλείπονται συστήματα τεχνητής νοημοσύνης για την επιβολή του νόμου, τον έλεγχο της μετανάστευσης και την αποδοχή δικαιοσύνης.

Τα συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου σχεδιάζονται και αναπτύσσονται με τρόπο που διασφαλίζει μια επαρκώς διαφανή λειτουργία ώστε οι χρήστες να είναι σε θέση να ερμηνεύουν τα στοιχεία εξόδου αλλά και να τα χρησιμοποιούν κατάλληλα. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να διασφαλίζουν το επίπεδο ακρίβειας, αντοχής και ασφάλειας των συστημάτων, όπως και να είναι σε θέση να προβλέψουν υπό ποιες συνθήκες ενδέχεται να επέλθει ο κίνδυνος παραβίασης δικαιωμάτων των χρηστών. Με αυτό τον τρόπο συρρικνώνεται η εξάρτηση από τα τελικά αποτελέσματα των συστημάτων και επιτρέπει σε εξωτερικούς παρατηρητές ακόμη να τα παρακάμψουν.

Κλειδί στην εφαρμογή των εν λόγω προβλεπόμενων διατάξεων είναι η υποχρέωση των παρόχων να διενεργούν αξιολογήσεις συμμόρφωσης των συστημάτων. Επιπλέον κατόπιν λειτουργίας του ΤΝ συστήματος, εφόσον ο αλγόριθμος συνεχίζει να «μαθαίνει» και να εξελίσσεται, ο πάροχος υποχρεούται να διενεργεί καινούργιες αξιολογήσεις συμμόρφωσης.

Παρά το γεγονός πως ο κανονισμός εστιάζει και προσπαθεί να διασφαλίσει αμερόληπτα αποτελέσματα των ΤΝ συστημάτων, το κείμενο του για την ανάγκη διαφορετικών αξιολογήσεων συμμόρφωσης είναι αόριστο. Η διακυβέρνηση δεδομένων επιτρέπει στους παρόχους των ΤΝ συστημάτων την χρήση ειδικών κατηγοριών δεδομένων, όπως το φύλο και η εθνικότητα, με σκοπό την «διασφάλιση της παρακολούθησης, του εντοπισμού και της διόρθωσης πιθανών περιπτώσεων μεροληψίας σε σχέση με τα ΤΝ συστήματα υψηλού κινδύνου». Ο κανόνας στιβαρότητας των ΤΝ συστημάτων διασφαλίζει την αντιμετώπιση με κατάλληλα μέτρα μετριασμού πιθανά μεροληπτικά στοιχεία εξόδου, ενώ ο τεχνικός φάκελος καταγράφει αξιολογήσεις ενδεχόμενων διακρίσεων και πιθανά για την παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων αποτελέσματα.

Οι εν λόγω αναφορές παραμένουν όμως αόριστες. Ενώ ο κανονισμός προβλέπει ρητά αξιολογήσεις και διαφάνεια για την ακρίβεια των συστημάτων, την ίδια στιγμή παραβλέπει να κατοχυρώσει την κοινοποίηση τους στους χρήστες, το ευρύτερο κοινό και εκείνους που θα επηρεαστούν από ενδεχόμενο αποτέλεσμα που περιέχει διακρίσεις. Η τεκμηρίωση ΤΝ συστημάτων είναι προσβάσιμη μόνο στους σχετικούς φορείς και μόνο κατόπιν αιτήματος αυτών.

Την ίδια στιγμή δεν ορίζει ως συστήματα υψηλού κινδύνου αλγορίθμους των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, των μηχανών αναζήτησης, των εφαρμογών ή των συστημάτων κινητών τηλεφώνων. Θα μπορούσαμε να σκεφτούμε πως κάποιοι αλγόριθμοι θα μπορούσαν να απαγορευτούν ως χειριστικοί και μεροληπτικοί. Κάτι τέτοιο όμως είναι πιθανό μόνο κατόπιν μιας απαραίτητης αξιολόγησης από τους ρυθμιστές αυτών.

Επίσης, παρουσιάζει ενδιαφέρον πως η πρόταση κατατάσσει συνολικά τα συστήματα ΤΝ που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου ως υψηλού κινδύνου, παρότι αναγνωρίζει πως ενδεχόμενη χρήση τους μπορεί να οδηγήσει σε παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, που κατοχυρώνονται στον Χάρτη. Προβαίνει σε μία ενδεικτική καταγραφή συστημάτων τέτοιου είδους (αιτ. σκέψη 38),

η επισκόπηση των οποίων προβληματίζει, καθώς δεν αποκλείεται να προκαλέσουν εντέλει τα αποτελέσματα, που διακρίνουν τις απαγορευμένες τεχνικές TN του άρθρου 5.

Ο κανονισμός προσπάθησε να θεσμοθετήσει την ανάγκη διαφάνειας και την διασφάλιση της ακρίβειας της λειτουργικότητας των TN συστημάτων. Η αξιολόγηση συμμόρφωσης όμως παρέχει αισθητά μικρότερη προστασία από ότι ίσως επιθυμούσε ο νομοθέτης. Η αξιολόγηση έχει την μορφή ενός εσωτερικού ελέγχου για τους παρόχους των TN συστημάτων.

Για τους χρήστες, το ευρύτερο κοινό και εκείνους που θα επηρεαστούν από αποτέλεσμα που πιθανόν περιέχει διακρίσεις η αξιολόγηση είναι ένα απλό χαρακτηριστικό του TN συστήματός που υποδεικνύει την συμμόρφωση αυτού με τους κανονισμούς. Η αξιολόγηση αυτή καθαυτή αποτελεί μια δήλωση συμμόρφωσης των παρόχων απευθυνόμενη στις ρυθμιστικές αρχές, ενώ την ίδια στιγμή καμία δέσμευση αυτών δεν προβλέπεται για την δημοσιοποίηση της στους χρήστες, το ευρύτερο κοινό και εκείνους που θα επηρεαστούν από αποτέλεσμα που πιθανόν περιέχει διακρίσεις, αφήνοντας περιθώριο για αυθαιρεσίες.

Ενότητα 4: Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 52

Ο όρος διαφάνεια είναι πολύ ευρύς και ασαφής, ενώ στο παρόν άρθρο υπάρχει μια επιφανειακή και γενική επιταγή για ενημέρωση χωρίς να εξαντλείται το περιεχόμενο αυτής ή να προκύπτει ένα σαφές πλαίσιο εφαρμογής των προτεινόμενων κανόνων. Πρέπει όμως να ληφθεί υπόψη το επίπεδο γνώσης του μέσου πολίτη ανά Κράτος Μέλος σε ζητήματα TN, καθώς και η εξοικείωση αυτού με τις νέες τεχνολογίες εν γένει, προκειμένου να κριθεί η ικανότητά του να αντιλαμβάνεται ακόμη και την ύπαρξη σχετικής ενημέρωσης. Άρα, στην περίπτωση που δεν υπάρχει εξοικείωση με εφαρμογές και χρήση συστημάτων TN, τότε η ενημέρωση πρέπει να είναι ευρεία και λεπτομερής. Οι ως άνω παρατηρήσεις, το ευρύτερο πλαίσιο της διαδικασίας ενημέρωσης καθώς και το ελάχιστο αναγκαίο περιεχόμενο αυτής, θα πρέπει να προβλέπονται από το παρόν άρθρο, πχ μέσω της ενημέρωσης για την λειτουργία της εφαρμογής TN μέσω της χρήσης απλής και κατανοητής γλώσσας, συμπεριλαμβανομένων, φυσικά, των υποχρεώσεων ενημέρωσης που αφορούν την εφαρμογή των διατάξεων του GDPR και την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Επιπροσθέτως αναφορές θα πρέπει να γίνονται και σε ζητήματα που αφορούν την ενημέρωση των υποκειμένων για ζητήματα συγκατάθεσης για τη χρήση τέτοιων εφαρμογών TN, καθώς και τους τρόπους καταγραφής ή/και ανάκλησης αυτής. Σε διαφορετική περίπτωση ελλοχεύει σημαντικός κίνδυνος το εν λόγω άρθρο να καταστεί άνευ ουσίας, παραθέτοντας ευχολόγια και όχι συγκεκριμένες υποχρεώσεις. Μάλιστα, οι ύπαρξη σχετικών εξαιρέσεων θα επιτρέψουν σχετικές αυθαιρεσίες. Επομένως, η λεπτομερής ενημέρωση θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να είναι δεδομένη.

Ακόμη, θα θέλαμε να τονίσουμε ότι παρατηρείται η συνολική εξαίρεση της χρήσης συστημάτων χαμηλού ρίσκου από τις αρχές επιβολής του νόμου για την ανίχνευση, πρόληψη και διερεύνηση ποινικών αδικημάτων. Ωστόσο, λόγω της φύσης των συγκεκριμένων συστημάτων (αλληλεπίδραση με φυσικά πρόσωπα, αναγνώριση συναισθημάτων και βιομετρική κατηγοριοποίηση, συστήματα deepfake), ενδεχόμενη

χρήση των συστημάτων αυτών μπορεί να οδηγήσει σε καταστρατήγηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Είναι άλλωστε πλούσια η νομολογία του ΕΔΔΑ, με υποθέσεις προτροπής, παγίδευσης και παρακίνησης υπόπτων στην πρόκληση αδικημάτων από τις αρχές επιβολής του νόμου, ενέργειες που θα είναι ακόμη περισσότερο εφικτές μέσω των παραπάνω συστημάτων. Σημειώνεται επίσης ότι η χρήση των συστημάτων αυτών, που εξαιρείται από την υποχρέωση διαφάνειας, δεν υπόκειται σε καθεστώς προηγούμενης αδείας, ούτε προκύπτει η υποχρέωση εκτέλεσης εκτίμησης αντικτύπου. Τα αποτελέσματα των συγκεκριμένων συστημάτων θα μπορούσαν επομένως να ανέλθουν στα επίπεδα ρίσκου των δύο άλλων κατηγοριών.

Ενότητα 5: Παρατηρήσεις επί των άρθρων 56 έως 59

Στο άρθρο 56 δεν καθίσταται σαφές αν το Συμβούλιο θα έχει μόνο συμβουλευτικές ή και εκτελεστικές λειτουργίες, δεδομένου του ότι κάποιες αναφορές βρίσκονται στο πλαίσιο εκτέλεσης πράξεων και όχι μόνο συμβουλών. Επιπροσθέτως, τα άρθρα 56 και 58 θα μπορούσαν να είναι δομημένα σε ένα άρθρο συγχωνευμένα, ώστε να υπάρχει ακόμη μεγαλύτερη σαφήνεια αναφορικά με τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου. Επιπροσθέτως, εφόσον γίνεται αναφορά και σε εκτελεστικές πράξεις - αν δεν περιοριστούν οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου - πρέπει να υπάρχει συγκεκριμένο πλαίσιο διακυβέρνησης και διαδικασιών, ώστε να αποφευχθούν οι αυθαιρεσίες. Επίσης απαραίτητο κρίνεται να υπάρχουν και να ορισθούν συγκεκριμένα όρια μετά τα οποία αντιμετωπίζονται περιπτώσεις συγκρούσεων συμφερόντων, ειδικά σε σχέση με τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ακόμη, θεωρούμε ότι είναι αναγκαία η συμμετοχή του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union Agency for Fundamental Rights -FRA), στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης. Συγκεκριμένα, τα ζητήματα και οι προκλήσεις που ανακύπτουν από τη χρήση ΤΝ αφορούν ένα ευρύ φάσμα δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως ο σεβασμός στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, η ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης, η ελευθερία του συνέρχεσθαι, η απαγόρευση των διακρίσεων, τα δικαιώματα του παιδιού, η ένταξη των ατόμων με αναπηρίες, το δικαίωμα χρηστής διοίκησης κ.α., και όχι μόνο την προστασία των προσωπικών δεδομένων, η οποία φυσικά είναι υψίστης σημασίας. Επομένως, ο μοναδικός οργανισμός εντός της ΕΕ, ο οποίος χαίρει εξειδίκευσης σε όλο το φάσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων που προβλέπονται στον Χάρτη της ΕΕ, θα αποτελέσει σημαντικό συστατικό της επιτυχούς λειτουργίας του Συμβουλίου. Διαφορετικά υπάρχει έλλειψη εξειδίκευσης για μία σειρά από σημαντικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, που θα οδηγήσει αναπόφευκτα στον περιορισμό της συμβολής του Συμβουλίου σε σύνθετα ζητήματα ΤΝ.

Ενότητα 6: Άρθρο 69

Εκτός από κώδικες Δεοντολογίας θα ήταν σημαντικό να συνταχθούν και σχετικοί κώδικες ηθικής, καθώς και να ρυθμιστεί ενδελεχώς η διαδικασία πιστοποίησης για τους παρόχους των εφαρμογών / συσκευών ΤΝ, προκειμένου να γίνεται σωστή χρήση αυτών. Στην περίπτωση αυτή, θα ήταν χρήσιμο να δημιουργηθεί σχετική επιτροπή που θα εκπονήσει διαδικασίες για την έγκριση των σχετικών διαδικασιών. Επίσης, στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να κατηγοριοποιηθούν οι εφαρμογές/ συσκευές ΤΝ ανάλογα

με τους στόχους/ χρησιμότητα τους, ή τα ειδικά χαρακτηριστικά αυτών. Φυσικά κάτι τέτοιο θα πρέπει να βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με τον ορισμό της TN.

Ενότητα 7: Άρθρα 70 έως 72

Παραμένοντας “πιστός” ο προταθείς κανονισμός στη Λευκή Βίβλο για την Τεχνητή Νοημοσύνη που είχε δημοσιευθεί το Φεβρουάριο του 2020, οι ποινές που προτείνονται σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης αποτελούν μια μικρή νίκη θα λέγαμε για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ακόμη και αν η πρόταση του Κανονισμού αφήνει κάποια περιθώρια στα Κράτη Μέλη προκειμένου αυτά να επιβάλλουν κανόνες που αφορούν στις ποινές οι οποίοι πρέπει να είναι αναλογικοί, αποτελεσματικοί & αποτρεπτικοί, ένα σημαντικό μέρος της εκτέλεσης θα υλοποιηθεί, μέσω υποχρεωτικών προστίμων για ορισμένους τύπους παραβάσεων. Επομένως, η μη συμμόρφωση με τους κανόνες σχετικά με τα απαγορευμένα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης (άρθρο 5) και τις πρακτικές διακυβέρνησης δεδομένων και τη διαχείριση συνόλων δεδομένων μπορεί να επιφέρει πρόστιμο έως και 30.000.000 ευρώ ή, εάν ο δράστης είναι εταιρεία, έως και 6% του συνόλου παγκόσμιος ετήσιος κύκλος εργασιών για το προηγούμενο οικονομικό έτος.

Η παροχή εσφαλμένων, ελλιπών ή παραπλανητικών πληροφοριών σε κοινοποιημένους οργανισμούς και εθνικές αρμόδιες αρχές σε απάντηση σε αίτημα μπορεί να οδηγήσει σε πρόστιμα έως 10.000.000 ευρώ ή, εάν ο δράστης είναι εταιρεία, έως και 2% του συνολικού παγκόσμιου ετήσιου κύκλου εργασιών του για τα προηγούμενα οικονομικά έτος.

Η μη συμμόρφωση με οποιαδήποτε άλλη απαίτηση ή υποχρέωση δυνάμει του Κανονισμού μπορεί να οδηγήσει σε πρόστιμα έως 20.000.000 ευρώ ή, εάν ο δράστης είναι εταιρεία, έως και 4% του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών του για το προηγούμενο οικονομικό έτος.

Σύμφωνα με το άρθρο 71 (7), η διαπίστωση ότι τα Κράτη Μέλη μπορούν ενδεχομένως να παραιτηθούν από πρόστιμα για δημόσιες αρχές και φορείς δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις. Οι δημόσιοι φορείς, οι οποίοι εκτελούν σημαντικό αριθμό εφαρμογών χρήσης TN υψηλού κινδύνου, σε περίπτωση που καταργηθεί η δυνατότητα επιβολής διοικητικών προστίμων υψηλής αξίας όχι μόνο ευνοούνται άδικα σε σύγκριση με τον ιδιωτικό τομέα, αλλά καθιστούν επίσης τον κανονισμό λιγότερο αποτελεσματικό, με αποτέλεσμα να παρέχεται στα υποκείμενα δικαιωμάτων και ελευθεριών εντός της ΕΕ λιγότερη προστασία. Με τις παρούσες προτεινόμενες διατάξεις, επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του κάθε το Κράτους Μέλους να ηγηθεί παραδείγματος και να δείξει ότι είναι σε θέση να αναπτύξει τις υπηρεσίες του στον τομέα της TN, ενώ συμμορφώνεται με τους ίδιους κανόνες που δημιουργεί για ιδιωτικούς φορείς. Φυσικά, τα πρόστιμα που θεσπίζονται για θεσμικά όργανα, οργανισμούς και φορείς της ΕΕ στο άρθρο 72 θα πρέπει επίσης να έχουν την ίδια αξία με οποιαδήποτε άλλη οντότητα. Σε διαφορετική περίπτωση υπάρχει ο σημαντικός κίνδυνος να δημιουργήσουμε μία ΕΕ δύο ταχυτήτων στον τομέα της TN.